

ella extremister. Och när muslimska MR-grupper relativiserar fri- och rättighetsbegreppen, kan den som vill tumma på muslimers rättigheter göra samma sak.

Om extremisterna vet vi skrämmande lite. I det senaste fallet, från Pakistan, har rapporteringen varit osäker. Även i en rättsstat skulle korrekt information vara mycket knapphändig i ett liknande fall, och Pakistan är knappast heller något under av pressfrihet. Och mediernas fokus har glidit bort från Mehdi Ghezali till den unga Safia Benaouda. Men vad hon tycker och hur hon tänker är det ingen som vet. Hon är än så länge tyst inför pressen.

I själva verket vet vi väldigt lite om hur unga svenska radikala tjejer i hel-täckande niqab resonerar.

**JAG FRÅGAR GUNILLA** hur hon och Abu Mua'az träffades.

– Det var väl tio år sedan, men han var inte praktiserande muslim då. Vi möttes väl som alla andra människor.

– Han fann sin väg någonstans under en sommar när han kom hem från sitt hemland. Och jag försökte med alla medel och konster visa för honom att han hade gjort något jättedumt och att islam var något jätteknasigt. Så jag bestämde mig för att läsa så mycket som möjligt för att gräva fram så mycket skit jag bara kunde hitta om islam. Men jag hittade förklaringar som var logiska om allting. Så ju mer jag försökte gräva fram dåliga saker blev jag intresserad själv.

Till slut blev hon vad hon kallar sann muslim. Och att vara sann muslim är något som förpliktigar, menar hon.

– Om man tar sin religion på allvar, om man har den verkligen i sitt hjärta, så ska man resa på sig som man. Man ska hjälpa sina systrar och bröder i islam, det är en plikt.

Din make, är han fortfarande aktiv i kampen?

– Det kan jag inte svara på, säger Gunilla hemlighetsfullt. Men det hoppas jag att han är. I någon form av kamp. ☎



## ”JAG ÄR HELT FÖR MASSINVANDRING”

*För drygt tjugo år sedan fanns knappt någon som såg sig som muslim i Storbritanien. Men efter fatwan mot Salman Rushdie mötte Kenan Malik jublande konvertiter från vänsterrörelsen.*

Av **Mattias Svensson**

Redaktör på Neo

**F**ATWAN MED dödshotet mot författaren Salman Rushdie för boken *Satansverserna* 1989 blev i västvärlden startskottet för muslimsk identitet och vänsterns och liberalers återtag från att hävda universella rättigheter. I boken *Från fatwa till jihad – så förändrade Rushdieaffären vår verklighet* ger den brittiske författaren Kenan Malik, utbildad neurobiolog och idéhistoriker, en rik historisk bakgrund och sammanfattning av debatten sedan dess.

Det är händelser som även påverkade Kenan Malik personligen. Plötsligt mötte han gamla vänner från vänstern och antirasiströrelsen som blivit muslimska aktivister, demonstrerar för att Rushdies bok ska förbjudas och jublar över ayatolla Khomeinis fatwa. Andra uttalade sin förstå-

else för muslimernas kränkta känslor, inklusive Thatcherregeringen.

– Rushdies kritiker förlorade slaget, *Satansverserna* fortsätter att tryckas, men de vann kriget eftersom det centrala argumentet i anti-Rushdie-kampanjen, att det skulle vara fel att upp- röra andra kulturer, har blivit vida accepterat bland liberaler.

Det säger Malik när jag träffar honom på Bokmässan i Göteborg i ett samtal kring den bok som Torbjörn Elensky på *Dagens Nyheter* redan i maj utnämnde till ”årets debattbok”.

En viktig poäng i Maliks bok är att det aldrig fanns några kränkta folkmas- sor som tog åt sig av Salman Rushdies bok. *Satansverserna* utnyttjades i ett politiskt spel.

– *Satansverserna* är på många sätt en bok om Storbritannien, och om hur invandrare upplever Storbritannien. Rushdie är oerhört kritisk mot hur in- vandrarna behandlas och hur den brit- tiska rasismen tar sig uttryck. Det är huvudtemat i boken. Ett avsnitt hand- lar om islam och relationen mellan det sekulära och religiösa, men det är bara en liten del av boken

– Allt ändrades med fatwan, inte i samband med att boken publicerades. Fatwan var ett slag mot ayatollans re- formistiska fiender på hemmaplan, den distraherade från nederlaget i Iran- Irak-kriget, konkurrenten Saudiara- bien hamnade på defensiven eftersom absolut ingen lyssnat till deras kampanj för att förbjuda boken, Rushdie tvinga- des gömma sig och idén om en islamisk terrorism föddes.

**TROTS ATT DET** är med ayatolla Kho- meinis fatwa som händelseutveckling- en vänder, så beskriver Malik de västli- ga och brittiska rötterna till konflikten. De första demonstrationerna mot Sa- tansverserna hölls i Bradford, och den muslimska identiteten var uppmunt- rad och frammanad av stat och myndig- heter.

– Kommuner och regeringar börja-

de finansiera moskéer och religiösa le- dare, som en konservativ motvikt till mer militant radikala sekulära rörelser. Det fanns inga som tänkte på sig själva som muslimer på 80-talet. De identite- terna blev mycket tydligare senare, till stor del för att det var så man hade kon- takt med resten av samhället, det var så man hade kontakt med staten, det var så man fick finansiering, och det var så man fick inflytande.

– Det här är ironiskt därför att folk tror alltid att islamism är en återgång till traditionell islam, medan traditio-

## ”Med multikultura- lismen definierar du dig inte i termer av framtiden, inte efter vilken sorts samhälle du vill ha, utan i termer av dåtid.”

nell islam var mycket mer avslappnad. De flesta männen i min föräldragene- ration gick på krogen och väldigt få av dem besökte moskén. De såg sin tro som något mellan dem och Gud, som inte krävde moskébesök fem gånger om dagen eller att inte gå ut och dricka.

**EN OVANLIG KOMBINATION** är att Kenan Malik är kritisk mot mångkul- turalismen, men är samtidigt varm an- hängare av invandring.

– Jag är helt för massinvandring. Jag är helt för invandring från muslimska länder. Folk pratar alltid om att det skulle finnas något inneboende eller la- tent i islam som gör muslimer till ter- rorister, men muslimer hade funnits i Europa i femtio år innan terrorismen startade. Man måste se till specifika po- litiska åtgärder och det var huvudsak-

ligen för att multikulturalismen blev politik som en öppning skapades för ra- dikal islam.

– Med multikulturalismen definierar du dig inte i termer av framtiden, inte efter vilken sorts samhälle du vill ha, utan i termer av dåtid, ”Var kommer jag ifrån?” ”Vilka är mitt folk?” ”Vilken är min historia?” ”Vad är mitt arv?” Med frågan ”Vilken är min kultur?” föränd- ras hela basen för din identitet, den blir fast, oföränderlig och din egen tro, och den blir konfliktinriktad. Med politik är poängen att konflikter kan lösas. Kon- flikten rör vilket samhälle vi ska ha, och det kan debatteras. Kulturkonflikten har ingen lösning. Du är din kultur, jag är min kultur och det finns ingenting vi kan göra åt saken, inget vi kan förhand- la om, inget att tala om eller debattera. Så är det bara.

**TITELN TILL TROTS** är Kenan Maliks bok i stora stycken en framgångshis- toria. Den brittiska rasism han växte upp med – ”paki-knackande” och vita som bytte säte när asiater klev på bus- sen – är i dag otänkbar, och även mus- limsk terrorism är ett svaghetstecken i brist på folkligt stöd. Det är det bristan- de stödet i väst för det öppna, liberala samhället som främst oroar Malik.

– Det saknas tilltro till universella värden, föreställningen att det finns vissa värden och institutioner som är bra för alla, inte bara för vita liberaler, utan för alla. Oavsett om du är mus- lim, hindu eller sikh så finns det vis- sa värden som bäst medger för alla att blomstra. Folk har tappat tron på detta. Och där tror jag att vi gått åt fel håll de senaste tjugo åren. ∞

**ETT LÄNGRE UTDRAG** med Kenan Maliks kommentarer om Salman Rushdies författarskap, vänstern och islam och kriget mot terrorismen hittar du på [www.magasinetneo.se](http://www.magasinetneo.se).